

REFERAT Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget d. 15-06-2021

Mødedato Tirsdag d. 15. juni 2021 kl. 15:00

Mødested Rådhuskvartalet, Gerda Ring/Teams

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
Godkjenning av innkalling til møte 15.06.21.....	4
Godkjenning av protokoll fra møte 02.06.21.....	5
Retningslinjer for skoleturer i regi av Kristiansand kommune.....	6
Videre arbeid med ungdomskonferansen.....	12
Orientering om rullering av handlingsprogrammet.....	13

Punkt 2021000023-87: Møtedokumenter

Bilag

Møteinnkalling Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 15.06.2021

Punkt 54/21: Godkjenning av innkalling til møte 15.06.21

Punkt 55/21: Godkjenning av protokoll fra møte 02.06.21.

Bilag

Protokoll Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 02.06.21

Punkt 56/21: Retningslinjer for skoleturer i regi av Kristiansand kommune

Bilag

Vedtak Form, 25082021, Sak 111/21, Forslag til retningslinjer for skoleturer i regi av Kristiansand kommune

Vedtak OPPV, 08062021, Sak 27/21, Forslag til retningslinjer for skoleturer i regi av Kristiansand kommune

Retningslinjer for skoleturer Alternativ A

Retningslinjer for skoleturer Alternativ B

Dato 31. mai 2021
Saksnr.: 2021013513-3
Saksbehandler Roy Wiken
Godkjent av Svein Ove Ueland

Saksgang
Oppvekstutvalget

Møtedato
08.06.2021

Forslag til retningslinjer for skoleturer i regi av Kristiansand kommune

Forslag til vedtak

1. [Alternativ A: Oppvekstutvalget vedtar Retningslinjer for skoleturer i regi av Kristiansand kommune.](#)
2. [Alternativ B: Oppvekstutvalget vedtar Retningslinjer for skoleturer i regi av Kristiansand kommune.](#)

Sammendrag

Når turer skjer i skolens regi er det skolen og kommunen som har det juridiske ansvaret for elevene. Slike turer er en del av undervisningen og skal være forankret i Nasjonale og lokale læreplaner. Kommunen bør derfor ha skriftlige retningslinjer for gjennomføring av slike turer. Retningslinjene skal si noe om hensikten med skoleturer, rammer for turer, samt planlegging og gjennomføring av turer, og hvem som har ansvar for at turene er forsvarlige.

Gjeldene retningslinjer er vedtatt administrativt. Etter anmodning fra Bystyret fremmes forslag til retningslinjene til politisk behandling i Oppvekstutvalget.

Anledning til å reise på utenlandsturer er begrenset i nåværende retningslinjer. Det er kommet innsigelser på at dette forhindrer skoleklasser fra å reise til utrydningsleirer og konsentrasjonsleirer fra 2. verdenskrig som ledd i skolens arbeid mot rasisme og for menneskerettigheter.

Det legges frem to alternative forslag til retningslinjer for skoleturer for Oppvekstutvalget.

Gjeldene administrative retningslinjer for skoleturer har allmenn tilslutning fra skolene og fra Komfug. Retningslinjene oppfattes som opplysende, avklarende og tydelige på ansvars plassering for gjennomføring av skoleturer. Det er derfor lagt til grunn at disse kan videreføres i sin nåværende form som alternativ A i forslag til vedtak.

Oppvekstdirektøren legger også frem et alternativ B i forslag til vedtak. Det er likt med alternativ A, men inneholder en omformulering i punkt 9, der skoleturer til utryddelsesleirer og konsentrasjonsleirer fra 2. verdenskrig kan gjennomføres som ledd i skolens arbeid mot rasisme og antisemittisme og for menneskerettigheter og demokrati, slik de er nedfelt i læreplanverket.

Vedlegg:

2 trykte vedlegg

1. Forslag til retningslinjer for skoleturer i regi av Kristiansand kommune Alternativ A
2. Forslag til retningslinjer for skoleturer i regi av Kristiansand kommune Alternativ B

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Kristiansand bystyre vedtok 14.04.2021 enstemmig følgende oversendelsesforslag:
Bystyret ber administrasjonen vurdere å komme tilbake til oppvekstutvalget med en sak om retningslinjer for turer i skolens regi.

Bakgrunnen for vedtaket er en interpellasjon fra representanten Stefan C. W. Avila (Krf) om skoleturer for å besøke konsentrasjonsleirer, der det anmodes om at ordføreren jobber for at det blir presisert i kommunens retningslinjer for gjennomføring av skoleturer, at klasser kan besøke konsentrasjonsleirer i utlandet.

Oppvekstdirektøren oppfatter vedtaket i bystyret slik at en ønsker at retningslinjene for skoleturer blir behandlet politisk i Oppvekstutvalget, og at det spesielt tas stilling til om en skal legge til rette for utenlands skoleturer til utryddelsesleirer og konsentrasjonsleirer fra 2. verdenskrig.

Saksfremstilling

Om retningslinjene for skoleturer generelt

Skoleturer er en verdifull del av opplæringen både faglig og sosialt, og skal bidra til å forsterke læringsutbyttet og gi elevene impulser ut over det man kan få til i den ordinære undervisning på skolen. Det er et stort læringspotensial for elevene i å delta i planlegging, gjennomføring og oppfølging av en skoletur.

Formålet med retningslinjer for skoleturer er å sikre en riktig og lik forståelse av lover og regler som skal gjelde for turer i skolens regi. Retningslinjene skal også ramme inn innholdet, organiseringen og ansvaret for gjennomføring av skoleturer.

Kommunalsjef skole skal sikre at skolene har innpasset retningslinjene for skoleturer i sine planer, og skal godkjenne planer for turer der dette er særskilt nevnt i retningslinjene.

Skoleturer kan være alt fra korte daglige utflukter i nærmiljøet, til lengre turer med transport og eventuell overnatting og deltakelse fra andre enn skolens elever og ansatte. Felles for alle skoleturer er at det er skolens ledelse som står ansvarlig for alle sider ved turen, og at turene er en del av skolens årsplaner.

Alle, uavhengig av personlige forutsetninger, skal ha like muligheter til å delta på skoleturer. Det kan ikke kreves egenbetaling for turer eller stilles krav om utstyr eller krav til ferdigheter som ekskluderer noen fra å være med. Dersom det fordres utstyr ut over det som alle normalt har, skal det være mulighet for å låne det.

Gratisprinsippet i opplæringsloven er absolutt og kan ikke fravikes. Det er likevel anledning til å finansiere skoleturer i form av gaver, innsamlinger og dugnader, dersom bidrag er samlet inn frivillig, anonymt og kommer hele gruppen til gode og er uten krav om motytelser.

Skoleturer skal være forankret i læreplanverket, og være en del av undervisningen. Avslutningsturer på 7. og 10. trinn begrunnes i at de har et verdifullt sosialt og pedagogisk formål.

Det stilles krav om at foresatte eller andre som ikke er tilsatt i skolen, må få avklart sin rolle før deltakelse på en tur. Det er i alle tilfeller en av skolens ansatte som er ansvarlig deltaker ved gjennomføring av turer.

Kommunens og skolens ordinære ordensreglement og opplæringslovens bestemmelser, herunder bestemmelsene i kapittel 9A, gjelder for alle turer. Det skal komme frem hvilke regler som gjelder for hjemsendelse.

Ansatte som deltar på turer i skolens regi avlønnes og får dekket sine reisekostnader etter gjeldende avtaleverk.

Om retningslinjene for utenlandsturer spesielt

I gjeldende retningslinjer skal skoleturer normalt ikke ha en varighet på mer enn tre overnattinger og foregå innenlands. Det er kommet innsigelser på at retningslinjene ikke åpner for at skoleturer kan legges til utlandet, med den konsekvens at turer til utryddelsesleirer og konsentrasjonsleirer fra 2. verdenskrig ikke lar seg gjennomføre. Oppvekstdirektøren oppfatter dette som en relevant innsigelse, selv om det i punkt 9 er tatt inn at turer ut over de generelle rammene kan godkjennes etter søknad til kommunalsjef skole.

Det antas at det er generell enighet om at hovedregelen er at det ikke skal åpnes for lengre turer med overnatting til utlandet der formålet er sosialt begrunnet. Som nevnt åpner retningslinjene for utenlandsturer etter søknad til kommunalsjef skole. Det betyr at turer til utrydningsleirer og konsentrasjonsleirer fra 2. verdenskrig kan godkjennes. Formuleringen er likevel tvetydig og kan oppfattes som et generelt forbud mot utenlandsreiser, med mindre det foreligger helt ekstraordinære forhold ingen har sett for seg.

Det kan derfor være hensiktsmessig med en avklaring og nærmere presisering på dette punktet. Formuleringen i punkt 9 i alternativ A i forslag til vedtak foreslås beholdt, da det kan oppstå situasjoner ingen i dag har oversikt over, og som gjør det relevant å godkjenne en utenlandstur, uten at en må revidere retningslinjene. Det kan for eksempel være deltakelse i et EU- eller FN-program som er finansiert på forhånd. Formuleringen må oppfattes innsnevrende og ikke åpner generelt for turer til utlandet.

I forslag til vedtak alternativ B, foreslås følgende formulering i punkt 9 i retningslinjene:

Skoleturer skal ikke ha en varighet på mer enn tre overnattinger, og ikke legges til utlandet.

Skoletur til tidligere utrydningsleirer og konsentrasjonsleirer fra 2. verdenskrig kan, etter søknad til kommunalsjef skole, godkjennes. Turen må være innarbeidet i skolens årsplan og være en del av skolens arbeid mot rasisme og antisemittisme og arbeid for demokrati og menneskerettigheter. I søknaden må økonomiske og personalmessige forhold ved gjennomføringen av turen være avklart. Turer ut over disse rammene kan det også søkes til kommunalsjef skole om godkjenning for. Slike søknader må begrunnes særskilt i spesielle forhold ved skolens læreplanarbeid.

Innstillingen fra Oppvekstdirektøren har to alternative forslag til punkt 9 i forslag til retningslinjer for skoleturer. Det kan argumenteres godt for begge alternativene om det skal eller ikke skal legges til rette for at det kan gjennomføres utenlandsturer til utrydningsleirer og konsentrasjonsleirer som del av skolens læreplanarbeid.

Vi lever i en tid hvor det er viktigere enn noen gang at ungdom får opplæring i temaer som antisemittisme, rasisme, diktatur, demokrati og menneskerettigheter. Skal vi forstå samtiden og forberede oss på fremtiden, må vi lære av fortiden. Derfor har minnesteder og kunnskap om holocaust en helt sentral plass i vår historie og i skolens undervisning.

Skolene i Kristiansand arbeider grundig med hvordan antisemittisme, rasisme og diktatur bryter ned samfunn og mennesker, med de grusomme konsekvenser det kan få. Holocaustdagen markers årlig på skolene med egne heldagssopplegg for alle på 9. trinn og tilnærmet alle på 9. trinn besøker Arkivet Freds- og menneskerettighetssenter som ledd i undervisningen. Landeskogen Peace Center i Bygland har også relevante tilbud til ungdomsskoleklasser i samarbeid med Arkivet og Aktive Fredsreiser.

Enkelte skoler har reist med Aktive Fredreiser til Polen og Tyskland for med selvsyn å oppleve hva som har skjedd i vår nære fortid. Det er fem ungdomsskoler som fortsatt gjennomfører slike turer.

Å gjennomføre slike turer har åpenbart stor verdi, men reiser også noen problemstillinger det er verd å reflektere over og ta stilling til.

Det er neppe noen prinsipiell motstand mot slike turer i seg selv. Innvendingene henger sammen med omkostninger slike turer medfører, og hva det krever av innsats fra både skolen og foresatte, samt likeverdighet ved at ikke alle kan dra på slike turer.

Skolene har ikke økonomiske rammer til å dekke reise og oppholdskostnadene for slike turer. Foresatte, elevene selv, eller andre må bidra økonomisk for å dekke kostnadene ved turen. Gratisprinsippet gjør at det ikke kan kreves egenbetaling. Det betyr at midler må samles inn frivillig og anonymt med gaver eller ved dugnader og liknende. Arrangører av slike reiser (f.eks. Aktive Fredsreiser) beregner en netto kostnad per deltaker på mellom 4000 – 8000 kroner per deltaker, avhengig av lengde og innhold på turen. I denne prisen ligger det innbakt et beregnet tilskudd fra Utdanningsdirektoratet. Prisene tar utgangspunkt i grupper på 45 deltakere. Det betyr at det må samles inn mellom 180 000 - 360 000 kroner i løpet av 8. og 9. klasse, siden de fleste reiser vanligvis gjennomføres høsten i 10. klasse. Mange vil oppleve dette som et utilbørlig press, enten ved at de har begrensede muligheter for å bidra likeverdig, eller at de har tilsvarende forpliktelser i idrettslag eller liknende. Det må også forventes at noen foresatte deltar på turen. De må i så fall gjøre dette frivillig i sin fritid.

Det er ikke sikkert at alle parallelklasser eller senere trinn på en skole klarer å legge grunnlaget for å gjennomføre en tur. Det kan oppleves urettferdig for dem som ikke får et slikt tilbud.

Skolen må dekke de tariffmessige forpliktelsene for sine ansatte på turen. I en presset økonomisk situasjon for skolen kan det være krevende og kan gå på bekostning av andre prioriterte oppgaver.

Erfaring tilsier at en kostnad for skolen i tillegg til ordinær lønn, beløper seg til ca. 15000 kroner i godtgjøring pr. lærer. I tillegg genereres en ukes avspasering pr. lærer som deltar på turen. Dette gjelder en tur med varighet 5 dager og 4 overnattinger.

Dersom det åpnes opp for å tillate slike turer, må det avklares om det skal avsettes egne budsjettmidler til dette formålet. Hvis ikke, må alternativet enten utgå eller at rektor har tydelig styringsrett ved at det er økonomi til å gjennomføre en tur.

Når reisen foregår i skoletiden, er skolen ansvarlig for innholdet og sikkerheten under hele reisen.

Foresatte kan ikke gjøres ansvarlig dersom deres bidrag i planlegging og ved pengeinnsamling faller bort. Skolen og lærerne kan dermed bli sittende igjen med oppgaver og forpliktelser ut over forutsetningene.

I statsbudsjettet er det avsatt 15 millioner kroner i støtte til blant annet skoler som velger å arrangere turer til utryddelsesleirer og konsentrasjonsleirer fra 2. verdenskrig. Inntil 1/3 av kostnaden med turen kan dekkes av disse midlene. Tidligere kunnskapsminister Jan Tore Sanner oppfordret skoler til å benytte seg av ordningen. Det viser at statlige myndigheter støtter og legger til rette for at slike turer gjennomføres. Midlene er innarbeidet i prisen som arrangører opererer med.

Før en skole planlegger en tur til utlandet, skal alle sider ved den godkjennes av kommunalsjef skole. Det vil sikre at det pedagogiske innholdet og rammeforutsetningene for at den praktiske gjennomføringen er realistisk. Det vil også være en forutsetning at skolen ved ledelsen og de ansatte som blir involvert, er positive til et slikt prosjekt.

Dersom en skole benytter seg av aktører som Aktive Fredsreiser eller tilsvarende, vil skolen få betydelig oppfølging i prosessen med forberedelse, gjennomføring og oppfølgingsarbeid etter turen.

Konklusjon

I gjeldende retningslinjer skal skoleturer normalt ikke ha en varighet på mer enn tre overnattinger og foregå innenlands. Det er kommet innsigelser på at retningslinjene ikke åpner for at skoleturer kan legges til utlandet, med den konsekvens at turer til utryddelsesleirer og konsentrasjonsleirer fra 2. verdenskrig ikke lar seg gjennomføre.

Oppvekstdirektøren oppfatter dette som en relevant innsigelse, selv om det i punkt 9 er tatt inn at turer ut over de generelle rammene kan godkjennes etter søknad til kommunalsjef skole.

Det legges derfor frem to alternative forslag til retningslinjer for skoleturer for Oppvekstutvalget.

Gjeldene administrative retningslinjer for skoleturer har allmenn tilslutning fra skolene og fra Komfug. Retningslinjene oppfattes som opplysende, avklarende og tydelige på ansvarsplassing for gjennomføring av skoleturer. Det er derfor lagt til grunn at disse kan videreføres i sin nåværende form som alternativ A i forslaget til vedtak.

Oppvekstdirektøren legger også frem et alternativ B i forslag til vedtak. Det er likt med alternativ A, men inneholder en omformulering i punkt 9, der skoleturer til utryddelsesleirer og konsentrasjonsleirer fra 2. verdenskrig kan gjennomføres som ledd i skolenes arbeid mot rasisme og antisemittisme og for menneskerettigheter og demokrati, slik de er nedfelt i læreplanverket.

Juridisk grunnlag

- Opplæringsloven § 2-3: Innhold og vurdering i grunnskoleopplæringa <https://lovdata.no/lov/1998-07-17-61/§2-3>
- Opplæringsloven § 2-15: Rett til gratis grunnskoleopplæring <https://lovdata.no/lov/1998-07-17-61/§2-15>
- Forvaltningsloven § 13: Taushetsplikt <https://lovdata.no/lov/1967-02-10/§13>
- Vedtekter om ordensreglement for skolene i Kristiansand

Uttalelse fra rådene

KOMFUG(Kristiansand kommunale foreldreutvalg) har utalt seg i forhold til Retningslinje for skoleturer Alternativ A som omtalt i saken.

Saken er ikke forelagt Ungdommens bystyre.

Punkt 57/21: Videre arbeid med ungdomskonferansen

Punkt 58/21: Orientering om rullering av handlingsprogrammet

Dato 14. juni 2021
Saksnr.: 2020094812-112
Saksbehandler Ole Martin Kyllø
Godkjent av

Saksgang
Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget

Møtedato
15.06.2021

Orientering om rullering av handlingsprogrammet

Forslag til vedtak

Ungdommens bystyre arbeidsutvalget har fått orientering om rulleringen av handlingsprogrammet.